

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Nr. 7061 B. 1887.

CONCURS. *)

Pentru conferirea unui stipendiu anual de 500 fl. din ajutoriul de stat al arhidieceșei noastre transilvane, destinat pentru cualificațiunea mai înaltă a unui cleric din această arhidieceșă la vre-o universitate, se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui publicare în „Telegraful Român.”

La acest stipendiu pot concurge numai clericii absoluți din arhidieceșă, cari sunt totdeodată absoluți de gimnasiu cu esanen de maturitate, și voiesc a și completa studiile la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenții au a subterne la consistoriul arhidieceșan până la termenul arătat suplicele lor instruite cu documentele necesare, adecă: cu testimoniu de maturitate și cu absolutoriu clerical dela institutul s-minarial arhidieceșan de aici, apoi cu atestat medical despre aceea, că sunt deplin sănătoși și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor intra în serviciul bisericesc, ce li se va conferi: în fine au să anumească în suplică universitatea și facultatea, la care voiesc a și face studiile, indicând pentru facultatea filosofică și specialitatea studiilor principale, ce și-au ales, p. e. pedagogia, istoria, filologia ș. a.

Sibiu, 12 Ianuarie, 1888.

Consistoriul arhidieceșan, ca senat strins bisericesc.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit. Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu cons.

Sibiu, în 20 Ianuarie, 1888.

Ministrul de războiu al Germaniei, domnul Bronsart de Schellendorf nu a cerut dela Reichstagul german decât 280 milioane marce pentru acoperirea speselor, cari sunt necesare pentru înmulțirea contingentului armatei germane și acest credit i s'a și acordat, deoarece e la 80 de mii oameni le trebuiesc mușiune, îmbrăcăminte și mai cu seamă arme, când statele Europei sunt înarmate din tălpi până în creșet. Votarea acestui credit cu toată graba vorbește cu mult mai eclatant decât toate asigurările de pace ce par a transpira din declarațiunile ministrului președinte al Ungariei, la interelațiunile dlor de putăți Helfy și Perczel.

*) Reprodus din Nr. 5 de Sâmbăta din 16/28 Ianuarie a. c.

FOIȚA.

ROSA ALBĂ.

Un episod din rebelul mexicano-francez.
(Înceiere.)

Grăbi apoi acasă și nu preste mult se rein toarse învăluită în un șal Alergă dealungul ulițelor întunecate însoțită numai de o servitoare. Se simțea deja mai liniștită, i-se părea ca și când peatra ce mai nainte îi apăsa inima ar fi delăturată de acolo.

Pe vremea aceea lazaretul era plin de bolnavi. Se întempla deci adese, că câte-o femeie se cerce teze pe cineva chiar și noaptea târziu. Nu preste mult ajunse și Conchita la locul destinat și scirici numai decât după sora Brigita.

Brigita, o călugăriță bătrână, o ființă venerabilă se miră vedând aceasta copilă tineră și frumoasă atât de palidă.

— Cum se află Henri de Brunne? — întrebă Conchita. — Sum însărcinată cu unele afaceri. Ce crezi pot să-l cercetez?

— Dl de Brunne? A... a... adjutantul cel bolnav al generalului Bazaine? E foarte bolnav, dșoară răspunse Brigita. În neazul lui nu se mai interesează de nimic. Me indoesc, că va putea suporta

Mai vine o altă împregiurare nu mai puțin însemnată ca votarea acestui credit și adecă: concherea delegațiunilor austro-ungare pe lunile de primăvară, o împregiurare aceasta, care trebuie să ne ducă la concluziuni tocmai contrare, decum sunt asigurările celor cu pacea pe buze.

O încordare așa de intensivă a puterilor popoarelor abia este cunoscută în analele istoriei și tocmai de aceea menținerea păcii e grea sarcină.

Rusia lucră mereu în peninsula balcanică și consulului ei din București dl Hitrovo se pare a avea în privința aceasta cele mai estinse plenipotente.

Vedând că în România nu află teren mînos pentru de a trage de pînă vr'o revoltă sau chiar și turburări mai mici, și-a transpus terenul de acțiune în Sârbia, unde după cum se vorbește, popularitatea regelui Milan a ajuns la nimica, mai cu seamă de când l'a părăsit regina Natalia și decând a venit liberalii și pe urmă radicalii la putere. Deși acestia ași nu au avut majoritatea în Scupeina disolvată ei si-o pot face și crea prin presiuni și terorism și atunci cine ne stă în cale, că în o bună dimineață regelui Milan nu i se va întempla, ceace s'a întemplat principelui Alecsandru de Battemberg la 21 August 1886, în care cas influința rusească a izbândit în Sârbia și cu izbânda ei a provocat nu numai o revoluțiune în Sârbia, dar totodată o turburare a spiritelor în Bosnia și Herțegovina, tot lucruri aceste, cari se pot întempla, pot da de lucru întregii sau unei considerabile părți din armata austro-ungară așa, că în est cas Rusia poate opera negenată, fie în Galiția, fie în altă parte și acest pericol este iminent pentru noi mai cu seamă când scim, că alianța cu Germania nu este pe așa baze puternice, ca să nu ne putem trezi singuri în mijlocul unui războiu periculos în consecințele sale.

Este deci de mare necesitate ca atât bărbații de stat cât și cu deosebire presa să observe cea mai mare precauțiune față cu declarațiile lor, și dacă trebuie să așteptăm vorbirea dlui Tisza, atunci ea este ținută în mod destul de diplomatic și cine vrea să scoată din ea asigurări de pace, le poate afla tocmai așa de bine, ca și temerile de războiu, care pentru Austro Ungaria poate fi tot așa de periculos ca și pentru România, al cărui bărbat de stat per eminentiam, dl Sturdza, zilele trecute a umblat prin Friedrichsruhe și mai pre urmă prin Viena, de sigur în cestiuni mari și ponderoase, pentru țeara sa al cărei bine și prosperare poate puțin îl poartă la inimă în aceea măsură, ca și acest eminent bărbat de stat al României. Înainte de erumperea războiului ruso-turc tot asemenea a făcut bărbații României, dar după ce pretutindenea au aflat urechi

chiar și călătoria, ce voiesc a întreprinde acum nu preste multe zile cu ceilalți bolnavi. —

— Dar afacerea e de mare importanță, te rog permite mi a intra la el — o înterupse Conchita.

— Da, intră, dșoară, când numai voiesci! El e tocmai ocupat cu rënduirea lucrurilor sale, deoarece voiesc a se reîntoarce în Franca, la sinul mumei sale, între ori ce împregiurări.

O lacrimă se furișă pe sub genele Conchitei, lacrimă de durere.

Henri de Brunne zăcea într'o odaie spațioasă. Tocmai se ridicase din pat și se lăsase într'un scaun din apropierea mesei și rescolia printre niste hărții de ale sale. Tineră copilă intră încet în odaie și înaintă până aproape de bolnav.

El nu observă

— Dle de Brunne — dșe ea încet — după cum am auzit, ai de gând a te reîntoarce în Franca; vin — să mi iau rămas bun dela dta. —

Henri de Brunne se uită lung la ea. Îi părea, că visează. Șalul îi lunecase de pe cap; ear ochii ei cei mari și negrii priviau așa de dulce și drăgălaș. ... cum el nu-i veduse nici odată. Era un ânger admirabil de drăgălaș.

— Dta, dșoară, se-ți iai adio dela mine? Ah! Ce bună mai esci! Ți mulțămesc! — dșe el deabia resuflând.

surde și uși închise, a fost necesități a încheia la Livadia cunoscutul pact, prin care au conces trupelor muscălesci trecerea pe teritoriul ei în spre Bulgaria.

Situațiunea, în care s'a găsit România la anul 1877, poate să fie și acum cam tot așa, și dacă nici Germania, nici Austro-Ungaria nu se vor simți destul de tari, ca să facă pe Rusia să respecte tratatul de Paris dela 1856 și prin el neutralitatea acelei țări, cu toată antipatia ce o au românii față de muscali, cari le au răpit la congresul din Berlin Basarabia, vor fi din nou siliți a se alia cu Rusia și aceasta alianță este de o mare însemnatate și va trage mult în cumpănă, când va fi vorba de a se rezolvă cestiunea orientală prin forța armelor. Va fi tare bine dacă în Viena vor ține samă de tot felul de complicațiuni, ce se pot esca și în special va fi bine dacă se vor nisui oamenii de stat ai Austro-Ungariei să câștige prin bună voință și sinceritate pe România de alianță a ei.

Cu deosebire ne am bucura noi românii din Austro-Ungaria de o astfel de alianță, pe care numai naturală o aflăm din solidaritatea unor și acelor interese de apêrat.

Și maghiarii și românii în urma situațiunei geografice se găsesc impresorați de lanțul cel puternic al slavismului și al germanismului și unul și altul nu-și vor putea păstra pentru multă vreme independența lor națională, dacă nu vor fi destul de tari, a rumpe acel lanț, ceace e de prisos a o mai accentua, că nu mai în unire o pot face cu succes și unii și alții.

Revista politică.

Correspondența din Viena, publicată în foaia engleză „Times”, carea a produs mare svon în lumea politică, se aprețiază cu deamănuntul de foile rusesci. Ea se pare a proveni dintr'o parte autorizată și n'a făcut impresiuni bune la Berlin, din cauză, că se accentuează cu prea mare ponderositate, cumcă în adevăr raportul dintre Germania și monarhia noastră n'ar fi tot același ca și mai înainte și că referințele amicabile ar fi slăbit din pricina atitudinii, ce o observă Germania față cu deslegarea cestiunii orientale.

Ce i drept guvernul german a desaprobat atacurile și ațărările foilor oficioase germane, dar el a făcut-o aceasta prea târziu, încât n'a produs efect, deoarece imediat după ce tripla alianță s'a încheiat, foile principelui Bismarck au produs o rea impresiune, esprimându-se, că pacea europeană ar condiți-

— Da! voiesc a-ți cere scusele pentru multe. și a-ți dices, că întorcându te în patria dtale, se nu mă dai uitărei!... —

— Eu să te scus? Ah! n'ai fost dta de vină, că te am iubit, și dacă într'un moment de fericire nu m'ai înțeles... eu am uitat totul din acel minut. Eu — eu ți-s dator cu nespusă mulțămită. —

Buzele-i tremurau, eară mâinile i slăbite rupeau hârtia, ce i ajungea între degete.

Nici nu cugetase Conchita, că blondinul cel atât de brav să ajungă în o stare așa de desperată. Ea pași încetinel și se apropiă de el.

— N'am nimic... numai această rosă — îi șopti Conchita și vocea ei cea vibrătoare nu se mai auzi. — Te rog primesce acest suvenir și l du în patria dtale, ca să-ți aduci aminte de mine! —

Privirea lui era țintită asupra ei. O prinse apoi de mână și cu voce tremurândă rosti următoarele cuvinte:

— Mie Conchită!? — mie îmi dăruiesci această rosă?... Visez eu oare?! Ah! preaindurate Dne! nu me da pradă morții!... Dar nu mi ai spus, că această rosă o vei dărui numai aceluia, pe care îl iubesci? Dne! Dne! spune-mi Conchită, poate eu ca un muritor, care preste câteva oare voi sta înaintea tronului celui vecinic — me greșesc: e această rosă într'adevăr pentru mine destinată?... Pot să o... —

ona numai dela cedările, ce ar trebui să le facă monarchia noastră Rusiei.

Față de cele susținute în chestionata corespondența și mai ales față de epistola adresată din Paris foaiei „Novoje Vremja,” în care se pledează pentru o alianță între Austro-Ungaria și Rusia foaie panslavistă „Swjet” dăce, că un atare act nu e numai de dorit dar trebuie cercat, a se și realiza.

Nu tot de aceasta părere e însă chiar foaia, în care s'a publicat, „Novoje Vremja.” Ea combate părerile autorului articolului, și aceasta combatere pare a proveni din partea unei persoane, carea ocupă portofoliu în ministeriu. Austro Ungaria nu poate să înainteze spre Salonic, căci odată fiind stăpână peste aceste ținuturi, devine stăpâna și a mării negre, punându-se astfel stavilă în calea noastră și incuindu-ne de toate părțile. Acesta e un lucru și natural, căci ea scoasă din Italia prin armele Franciei, tinde acum spre sud. O alianță cu Austro-Ungaria nu-i posibilă. Dar cu cine să o și încheem? dăce numita foaie. Unicul element tare e reprezentat prin dinastia habsburgică; altcum Austro-Ungaria înfățișază un războiu organizat, popoarele ei permanent se luptă între sine.

În parlamentul german, în care se așteaptă cu mare încordare ca principele Bismarck să se pronunțe asupra situațiunii esterne, proiectul militar și desbaterile socialiste atrag atențiunea tuturor. „Daily Telegraph” exprimându-se asupra proiectului militar, dăce, că ori ce înmulțire a forțelor militare în Germania trebuie să se privească din partea Europei ca o garanță pentru menținerea păcii. Luminatul monarch și înțeleptul bărbat de stat, cari conduc politica Germaniei, în cei din urmă 17 ani au probat atitudinea lor pacinică prin nenumărate dovezi și numai o întâmplare de tot estra-ordinară îi va putea scoate din ținuta lor, probând din nou patriotismul germanilor și sacrificiul, ce-l pot ei aduce, când adecă impregiurările îi silesc.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Baia de Criș, 25 Ianuarie 1888. La 20 Ianuarie st. n. prima comisiune verificatoare a dietei a decis a se verifica de deputat dl Hollaky, respingând prin aceasta protestul partidei dlui Truța. Alegătorii din acest cerc electoral nu și a făcut cât de puțin iluziuni cugetând, că doar ar fi cu puțință anularea alegerii.

Noi, cari cunoștem spiritul șovinist, ce domnesc astăzi la conlocuitori maghiari, prevedeam rezultatul. Cu deosebire după ce am văzut, că comisarul Török Zoltán a fost oaspele dlui Hollaky, și ce e mai mult, s'a învârtit și a petrecut în cercul lui Márkosy, Gligor etc., cari înșiși au comis cele mai mari abuzuri la alegere.

Una credeam însă și aceasta o puteam accepta, ca rezultatul investigațiunii să nu fie denaturat, după ce martorii invocați de petenți au documentat punctele din protest sub jurământ.

Lucrul însă, dacă este adevărat raportul ce l face „Pesti Napló” despre ședința comisiunii și despre raportul comisariului Török — trece peste marginile unei răutăți, și dă dovezi de o ură națională, cum numai la unii maghiari se poate observa, și pe lângă aceste stă în cea mai deplină contradicție cu cele ce au fasonat martorii petenților și înșiși și alegătorii lui Truța, cari au fost bătuți

și reieptați dela vot. Dar pe rând vom reveni la toate punctele raportului.

Punctul I. Raportul dlui „P. Napló” dăce: „Martorii ascultați și cari s'au putut lua în considerare cari toți sunt locuitori din Baia de Criș precum Kovács Ödön, Mihalovics, Brady Leopold, etc. toți într'acolo au fasonat, că alegerea a început la 8 oare și votarea înainte de 9 oare.” Neadevăr cornurat toată afirmațiunea. Pentru-că Kovács Ödön, Brady nu sunt din Baia de Criș, ci unul din Brad, altul din Lunca; însă nici acestia nu au afirmat înaintea comisiunii că la 8 oare s'a început alegerea.

Un singur martor hollakist cu numele Gligor a avut conștiința laxă a afirma, că la 8 oare s'a început alegerea. Martorii petenților, bărbații nostri de încredere deși sub jurământ au arătat, că nu la 8, ci după 10 oare s'a început votarea, așa se vede lucrul, că nu au fost luați în considerare și fasiunile au rămas la protocol numai. Pagubă, că nu s'a făcut raportul înainte de investigare, căci tot așa s'ar fi făcut! De altcum cât pond se poate pune pe fasiunile H... ușor și-o poate închipui ori-cine! Un martor hollakist în public a afirmat că: „toți popii românesci sunt hoți.” Aceste acum după ce a trecut furia alegerii.

Punctul II. S'a constatat, că președintele și vice-președintele comisiunii a abuzat de dreptul lor, lucrând pe față pentru H... când în fața alegătorilor a dăce, că voturile date lui Truța nu vor avea valoare și aici raportul este încurcat, în cât nu știi ce se alege.

Punctul III. Raportul dăce: „nici un martor ascultat nu a justificat, ba chiar a desmintit, că ar fi fost schimbată ordinea de votare în scopuri de partidă.”

Aici raportul devine el însuși în contradicție, deoarece mai în jos se afirmă din vorbă în vorbă: „Toți Baldovinenii afirmă că, când a venit rândul pe ei au schimbat ordinea de votare.” Ergo raportul este fals.

Punctul IV. Raportul afirmă: „numai un singur om a mărturisit aceea, că s'ar fi dat voturi fără amintirea candidatului. Încă și bărbații de încredere a partidei lui Truța șau retras acusa referitoare la aceasta?” După informațiunile noastre — aceasta e o calomnie față de bărbații de încredere, deoarece aceștia nu știu nimic de a și fi retras vre o acuză.

Punctul V. Cu privire la aceasta s'a documentat că „în loc de doi oameni morți au votat trei inși, și aceea s'a documentat, că 5 oameni au fost absenți, și în locul lor au votat alții.” Aceste nu le neagă nici raportul. Noi întrebăm, cine a dus pe acei oameni să voteze? La aceste ne poate răspunde mai bine domnul Tomuczsa et compania.

(Va urma.)

București, Ianuarie, 1888. De vreme ce mi am propus a ve informa fără întrerumpere despre lucrurile ce se petrec la noi, ve dau, pe cât me îngăduie timpul, pentru fie-care număr al „Telegrafului român” câte o scrisoare mai scurtă.

Urmăresc deaproape, fără a lua parte, luptele pe care le purtați pe terenul legal pentru păstrarea individualității d-voastre ca români în monarchia nouă prietenă. Unii dintre noi suntem pe partea tuturor celor ce lucră pentru progresul poporului român de dincolo fără deosebire de titlul, pe care îl poartă diarele române, la care țin românii cu carte de dincolo de Carpați. Eu unul sunt de părere, că rău fac românii de preste Car-

— Când mai vini iubit o? — o întrebă Henri ca prin vis. Dar ușa se deschise. Pe treptele lazaretului în jos alerga Conchita învăluită într'un șal mare fără a fi observată de cineva. Posa mamei lui Henri o strîngea la sinul său și o privia de cel mai scump odor.

Afară — noaptea se liniștise... furtunile încetaseră... era o sară lină. Conchita nutrită de dulcea speranță, de a putea fi împreunată priu iubire adevărată pentru totdeauna cu Henri, — alerga către casă.

În dimineața următoare sunetele clopotelor o tresiră din fericirea i închipuită. Henri de Brunne încetase a mai fi între cei vii.

Peste câteva săptămâni, Conchita intră în ordul „Călugărițelor milostive” nebagând în seamă rugărilor lui Don Miguel și ale familiei ei... Preste un an îmbracă vëlul obicinuit, ear averea ei cea însemnată ajunsese pe mâna lui Benito Iuarez...

Tradusă după H. Keller. de

Pao.

* Ca să nu asude și să nu înghețe geamurile ferestrelor, le spălăm cu o amestecătură de apă caldă și glicerină. Din aceasta din urmă se întrebuințează o doză de tot mică.

pați veniți aici, când se pronunță în potriua unuia s'au altuia dintre organele de publicitate de dincolo. În același timp însă greșiți și d-voastre crezând, că oamenii cu adevărat tact politic ar fi în stare să fie preocupăți pentru un grup sau altul. Bărbații vrăstnici știu ce înseamnă o luptă politică. Căci cu atât mai vârtos a-ți greși d-voastră dacă ați crede că luptele de partid dintre românii de dincolo, întru cât ele sunt cunoscute de oamenii nostri cu serioasă educație politică, ar învârti asupra acestor bărbați. Un om curat, nu se indoesce nici odată de curătenia conștiinței celui alt. Cu atât mai vârtos e imposibil să iei parte pentru cineva, când ești cunosător de slăbiciunile omenesci și ști că adeseori vrășmășia are ca izvor o patimă personală a celor doi adversari. Dacă există însă vrășmășii ele lasă răci pe oamenii neangajați în daraverile personale.

Alt cum luptele interne de partiduri în mijlocul unui popor căruia trebuie oțelire sunt — după părerea mea — prinoioase. Fără patimă, ele duc la un sfârșit bun.

A început în sfârșit și anul 1883, care ne promite suprinderi în viața popoarelor. La București ziua de 1 Ianuarie a fost sărbătorită ca totdeauna. La m-tropolie s'a săvârșit slujba dumnezească obicinuită asistând și regele. Cu începutul anului noua față regelui țării românesce era aceeași ca de obicei. Carol I părea că dăce: Mi-am consfințit viața întru mărirea acestui neam de oameni și a acestei țări. Mai vârtos în această zi, când mi de gânduri se țes în mintea omului, îți vine să cetesci pe față primului rege al României liniștea cu care acest glorios Domn asistă în catedrala țării la rugăciunile, ce se rostesc în întâia zi a unui an, care poate să aducă multe schimbări în situația neamului, de al cărui nume și a legat numele său. În vreme ce gloriosul Domn al țării a cerut ajutorul dumnezeesc pentru poporul său, Doamna a mers în ziua de anul nou să împărțească în Asil dragostea ei de mamă a țării între copilele lipsite de favorul sorții. Numai nisce oameni lipsiți de sentimentul de români ar putea să fie străini către o dinastie care știe împreună înălțimea poziției sale cu cele mai frumoase acte de iubire.

Regele Carol I e creatorul unui regat român; e creatorul armatei; e întemeietorul respectului datorit înălțimii Tronului, e garanția viitorului neamului, care l'a chemat în fruntea sa. Regina Elisabeta e regeneratoarea castității; e aceea, care a dat portului și obiceiurilor românesce viața. Regina Elisabeta e ocrotitoarea femeii, mama orfanilor.

În această zi când toată lumea e obicinuită să serbeze începutul unui an, se vor fi petrecut multe în mintea oamenilor chemați a conduce țeara în timp de un alt an. Pe când cel dintâiu bărbat de stat, dl Brătianu, e în țeară, pe atunci ministrul de instrucție e instrăinat. Negreșit nu va fi pentru a studia afaceri de resortul său actual. Eu sunt de părerea, că în această misiune ar fi umblat însuși dl Brătianu, dacă nu cumva o călătorie a lui Ioan Brătianu în străinătate n'ar însemna prea mult. Țeara întregă ar fi neliniștită, dacă ar ști, că însuși dl Brătianu a trebuit să plece. Mai e împregiurarea, că un bărbat cu trecerea dlui Ioan Brătianu nu prea e bine să se angajeze însuși. Când dl Sturdza discută ori se pronunță, lumea e obicinuită a ști că vorbește un diplomat așa, precum cere momentul. Cuvântul hotărâtor al țării ese totdeauna din rostul dlui Ion Brătianu. Ear dl Ioan Brătianu e omul, căruia țeara mai vârtos în politica estemă îi dă încredere nețermurită și Tronul știe, că țeara se încrede în un bărbat, pe care el, Tronul, îl aprobă de vreme ce poporul îl vrea, poporul îl cere, poporul îl recomandă regelui ca pe cel mai distins cetățean. E bine când o țeară ca a noastră are în vreme ca aceste un om căruia îi urmează cu încredere. E bine nu numai pentru o țeară ci chiar și pentru un popor, făcând parte din un stat? Ar fi bine chiar pentru d-voastre. De câtă-va vreme precum ved din diarele d-voastre, chiar dela a doua conferință națională din Sibiu sunteți desbi-nați. E un chaos la d-voastre, o vrășmă, o necontentită ceartă pentru întâietate. Diarele sunt reclame care voesc să înfățișeze lumii cu deasila oameni cu care nime nu va putea discuta fiindcă lumea e obicinuită a se întreba: cine e cel recomandat? unde îi sunt titlurile? de unde e scos?

Corespondentul.

Doamna Antonina de Gerando directoara scoalei superioare de fete în Cluș.

Publicăm acest articol al dlui G. Barițiu după „Transilvania” rezervându-ne a ne face la sfârșit obiecțiunile noastre în ce privește afacerea scoalei noastre de fete.

În anul trecut nu am lipsit a împărtași câte ceva despre starea scoalei superioare de fete din Cluș, în fruntea căreia stă o damă distinsă, născută ardeleană, din tată francez și din mamă maghiară Telekiană, care însă ține de

Copila făloasă și frumoasă căduse în genunchi înaintea lui, ear capul ei se odichnia pe mâinile tremurânde ale suferindului. Un povoiu de lacrimi încălțiau aceste mâni aproape reci.

— Da! Henri — am venit să îți ofer iubirea mea. Ia cu tine aceea roasă, ori unde te vei duce! Eu sum a ta cu totul ce sum și ce am, moartă sau vie — aici sau acolo! —

Între suspinuri dureroase o ridică la sine. Conchita zăcea în iubirea i mută pe peptul lui Henri. Cu sărutările, pe care el i-le dete pe furis, se grămădiră și lacrimile, pe cari nu și le putea reține. Gura lui Henri amuțise — se simția deplin fericit, cum numai fusese; se bucura, că poate ținea în brațele sale idealul, care i-a fost ținta vieții. Ear ochii ei, cari nu se puteau depărta de fața lui Henri, vedea, cum a iubit-o el.

La despărțire Henri luă de pe masă posa unei femei. O femeie de o înfățișare prea plăcută, se vedea a fi.

— Conchita! — dăce el — eată îți dau posa dulcei mele mame! Ia-o cu tine întru reamintirea acestor momente!

Cu aceste el tăcu, ear ochii lui plini de fericire se închiseră. Copila voi a se depărta Mai odată atinse cu buzele ei cele dătătoare de viață gura cea palidă a lui Henri și apoi plecă.

onoare și fală a conduce un institut, a cărei lipsă mare o simțiseră și mamele maghiare mai înainte de al avea, spre a se da educațiunii ficelor proprie altă direcțiune și a i-se pune alte fundamente, care difer foarte mult de așa numita educațiune de guvernante, sau de alta și mai superficială, și mai problematică.

Până la ce măsură doamna de Gerando este convinsă despre importanța frumoasei sale misiuni, pe lângă activitatea sa ca directoară și totodată profesoară de trei studii, cunoscută elușianilor, a mai probat și prin unele propuneri ale sale publicate în programa numitei scoale din anul 1886.

Ca începători cum suntem cu școala și cu internatul înființate de către Asociațiunea transilvană, credem, că este în interesul nostru bine înțeles, că după-ee ne-am decis a face măcar atâta și pentru creșterea ficelor, nepoatelor și strănepoatelor noastre, să căutăm cât mai des împregiur de noi, ca să vedem cum îngrijesc alte popoare conlocuitoare de instrucțiunea și educațiunea se-sului lor femeiesc, care chiar și în mănăstirile sau clăustrele rom. catolice trec prin reforme, despre care înainte numai cu 10—15 ani nici vorbă nu era; de altă parte conlocuitoarii sasi protestanți decopiază și aplică în școalele lor de fete la Sibii, Brașov, Sighișoara, Bistrița etc. tot, ce află bun și aplicabile în cele mai renumite școale din Germania, unde au început să trimită din ficele lor eleve la preparandii, la Asile de prunci mici așa numite Froebeliane (Kleinkinder Bewahranstalten), încă și la unele școale gimnastice femeiesci, care trebuie să difere de gimnasticile băieților, precum difere organismul ambelor secse unul de altul, cu atât mai vârtos, cu cât cel mai mic esces în deprinderi gimnastice poate să aibă mai târziu urmări foarte triste asupra femeilor ca femei.

Cam de 15 ani încoace școalele superioare de fete s'au înmulțit și în țările coroanei ungurești în oare-care proporțiune, în care se înmulțiră gimnasiile latine și reali, școalele comerciale și altele pentru secul bărbătesc. Ministerul cultelor și al instrucțiunii publice a împins mereu pe părinți și pe comunele cetățene în aceasta direcțiune. Doamna de Gerando ne spune, că comitele Angelo de Gubernatis după-e întâiu petrecuse mai mult timp în Ungaria, a admirat repede progres al instrucțiunii publice din acea țară, făcete în cei din urmă 14 ani. De altă parte dn. Camille Sée cunoscut în Franca ca un apostol zelos al educațiunii seculului femeiesc în patria sa, unde încă mai sunt prea multe de făcut, a cerut dela doamna de Gerando informațiuni despre școalele superioare de fete din Ungaria și mai ales răspunsuri la câteva întrebări. D-nei vedând unele ca acestea, se decisă ca să facă în acest resort al seului un studiu comparativ la fața locului și așa în anul 1885 a călătorit în Franca și în Italia, în care țări a vizitat câteva școale superioare de fete, care în acelea se numesc licee, anume în Milano, în Roma, la Paris și la Rouen. Dna de Gerando află, că așa cum sunt astăzi organizate școalele superioare de fete în Ungaria nu are să-i fie rușine la nimeni; numai într'un punct întrec cele franceze și cele italiene pe acestea din Ungaria, care fiind dis din partea noastră ca prin treacăt, sunt decopiate după cele din Austria și Germania.

Si care să fie aceea mare diferență sau deosebire? Eat-o: Cum ai călcat preste pragul acelor școale superioare din Italia sau Franca, îndată simți, că ai a face cu aședeminte naționali, colo italiene, dinceoace franceze răsărite și crescute de aici din loc așa, că ele corăspund la toate lipsele și la toate aspirațiunile naționali ale fie-cărui popor. În scurt, e peste puțină a nu observa din prelegerile corpului didactic ca și din răspunsurile eleveilor, că totul porcede din ideea națională și din tendințe naționali.

Doamna de Gerando află, că în școalele superioare maghiare de fete nu este așa, ci că acestea nu sunt școale speciali maghiare, nu corăspund pe deplin la lipsele naționali, la însușirile naționali, ele nu sunt școale speciali maghiare; se simte întrênsele, că sunt institute aduse, transplantate de airea, că n'au prins rădăcini tari, nu s'au naturalizat întru atâta, întru cât să fi ajuns a se preface în aședeminte naționali.

Domna de Gerando n'are să se mire de aceasta aparițiune în mersul culturai femeilor din Ungaria, Transilvania, Croația, îndată ce va reflecta între altele, că în Franca și în Italia domnesce de atâtea sute de ani numai câte o singură limbă națională cu câte o singură literatură bogată și clasică; mai daparte că în ambele acelea staturi nici chiar întru întunecimea evului mediu cultivarea sciințelor nu a încetat nici odată, și pe acea cale, eară anume cu ajutorul candelii aprinse de religiunea cristiană demoită de om a femeii a fost recunoscută în toate timpurile, eară idealul acesteia fū: Maria Mater Dei, al cărei ajutor împărătese și reginele ca și toate femeile din popor l'a chemat și dorit ca să se roage pentru ele. Cu totul alt ceva este în țările poliglote. Anume aici la noi cunoscința naționalității specifice e deșteptată la toate popoarele mai numeroase; fie-care dintre ace-șea și are literatura sa națională specifică, mai tineră sau mai vechie, însă afară de cea maghiară, toate celelalte sunt ajutate în cultivarea lor prin atâtea dialecte înrudite, precum de exemplu: cea română de alte patru principali, italian, frances, spaniol portugal, eară cele slavoane se ajută toate între sineși; și literatura poporului german, cât se află pe teritoriul Ungariei și al țărilor împreunate nu este alta decât una și aceeași cu literatura întregului popor german din toată Germania și din provinciile austriace locuite de germani. Din literatura germană și din

scoalele germane de toată categoria a tras și trage națiunea maghiară până în ziua de astăzi putere de viață în literatură și în toate institutele de cultură, și noi nu pricepem cum națiunea maghiară se va putea lipsi vreodată de acest isvor de viață al seului; cel puțin după cât șcim noi, din toate încercările de emancipare făcute până acum de către literații și literatorii, dênsei nu au succes nici unele.

(Va urma)

Convocare.

Statutele „reuniuni femeilor române din comitatul Huniădoarei“ primind clausula de aprobare din partea înaltului ministeriu reg. de interne, comitetul își ține de a sa datorință a conchema membrii reuniunii la *adunarea generală* pentru constituirea definitivă a reuniunii, care se va ține *Sâmbătă în 30 Ianuarie, 1888, (11 Februarie) d. a. la 3 oare, în localitatea casinei române din Deva.*

Ordinea lucrării:

1. Deschiderea adunării prin presidiu;
2. raportul comitetului despre activitatea sa;
3. raportul casierei despre starea cassei;
4. constituirea definitivă a reuniunii;
5. propuneri.

Din ședința comitetului reuniunii femeilor române din comitatul Huniădoarei, ținută la 22 Novembre (4 Decembrie), 1887.

Varietăți.

* (Cas de moarte.) Dela un amic de naționalitate germană al repausatului paroch din Marpod, **Iacob Bologa**, ni se scriu următoarele: Cu inima frântă de durere imi implinesc o tristă datorință, anunțându-vă trecerea din viață a vrednicului paroch gr. or. din Marpod, Iacob Bologa, care a stat în mare vadă la mic și mare. Lovitura, de care ne teameam, în cele din urmă totuși s'a întâmplat. Amicul meu, și pot țice, amicul și sfătuitorul fie-cărui om cu ceva cultură din această comună nu mai este între cei vii. Deși îndelungată lui boală ne prepară la această catastrofă, totuși ne a atins de tot duros și prea puternic. S'a dus, pe vecie s'a dus dintre noi un sfătuitor înțelept, a cărui memorie va rămâne nestearsă în inimile noastre.

Lacremile stoarse la cociugul lui prin adânc pătrundătoarea cuvântare a Parintelui protopresbiter din Agnita Piso, sunt dovadă despre iubirea comunei noastre față cu el.

Punct la oarele 12 s'a început înmormântarea. La biserica noastră ev. luth. au început a suna toate clopotele. Venerabilul nostru paroch, familia lui, întreg presbiteriul, corul scoalei, corpul reprezentanții comunale, oficiul comunal s'au adunat la locuința repausatului. Aici cu previa învoire a domnului protopresbiter Sabin Piso corul dela scoala ev. luth. de aici a cântat un coral cu acompaniare instrumentală, după care a urmat ceremonialul înmormântării, săvârșit de 7 preoți sub pontificarea domnului protopresbiter Sabin Piso.

La mormânt a ținut o pătrundătoare cuvântare parochul nostru și totodată decanul cercului No-crichiu, dl Iosif Schullerus, în care a făcut amintire despre bunătatea, blândețea și noblețea, cu care repositul a tratat pe toți oamenii din comuna noastră fără osebire de confesiune și naționalitate. Asemenea admirabil frumoase și bine alese a fost și cuvintele domnului protopresbiter Sabin Piso, rostite cu multă indoioșare.

La înmormântare între amicii lui cei numeroși am mai observat și pe domnul subjude Henter, și pe mulți alții, cari mie nu mi sunt cunoscuți.

Așa a decurs înmormântarea, și noi cari eram faloși cu el până era în viață, nu mai puțin suntem faloși de înmormântarea lui cea pompoasă, înmormântare făcută cu iubire; stimă și venerațiune, ca și care puținii vor fi avută dintre ortacii lui.

Fie-i țărina ușoară.

* (Himen.) Dl Petru Cucuian, cler. abs. și învățătoriu în Inuri și va serba cununia cu dșoara Ioana Zemora din Sibiel, Duminecă în 24 a. l. c.

* Înviatare la balul filantropic, ce se va ține Sâmbătă în 11 Februarie st. n. a. c. în sala „Otelului Național“ din Blaș intru folosul fondului pentru ajutorarea studenților miseri în cas de morb“

Comitetul arangiatoriu:

Nicolau Popescu, Aron Deac, Ioan F. Negruș
cassariu, președinte, secretariu.
Sebastian P. Radu, Aureliu Florian, Iacob Mureșan,
membrii.

Prețul intrării: pentru persoană 1 fl., pentru familia de trei membrii 2 fl., pentru familia de peste trei membrii 3 fl.

Blaș, 24 Ianuarie, 1888.

Inceputul la 7^{1/2} oare seara.

Oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe calea diaristică.

* (Din ședința reprezentanții comunale a Sibiiului) În ședința ultimă a reprezentanții comunale a orașului Sibiiu între altele s'a făcut o propunere pentru înmulțirea numărului medicilor la spitalul civil „Franz Iosef“, pentru ridicarea unui edificiu, ca locuința medicilor, și a unei case pentru morți în grădina numitului spital. După ce propunerea aceasta a fost primită, s'a decis, ca spitalul să se împartă în două secțiuni una internă și alta externă și fie care secțiune să aibă un medic primar și unul secundar. Pentru fie-care dintre cei doi medici primari, ca salariu anual, s'a statorit suma de 800 fl. și 200 fl. bani de cuartir. Salariul pentru medici secundari tot în această ședință s'a statorit la suma de 500 fl. anual pentru persoană, cuartir natural în edificiul, ce se va ameliora, și încălzit.

* (Duel.) După cum scrie „Gaz Trans.“ Duminecă dimineața s'au duelat în arena de călărit a cavaleriei din Brașov dl A. Munteanu, candidat de avocat în Brașov cu voluntariul dela husari Ugron, nepotul deputatului Ugron. Ugron a primit mai multe tăieturi destul de grave așa, că a trebuit să fie transportat în spital. Motivul duelului a fost un schimb de vorbe între duelanți.

* (Dilele critice în 1888.) După profețiile Dr. Rudolf Falb în anul curent următoarele zile se vor distinge prin întâmplări însemnate pentru globul nostru terestru: 28 Ianuarie n (a fost întunecimea de lună), 12 și 27 Februarie, 12 și 27 Martie, 11 și 26 Aprilie, 25 Maiu, 9 și 23 Iulie, 7 August, 20 Septembrie, 5 Octombrie, 4 Novembre și 3 Decembrie. În aceste zile după profețiile acestui învețat avem să ne așteptăm la cutremure, furtuni, inecări și la alte calamități mari. —

* (Datele mai însemnate din viața președintelui casei magnaților, baronului Nic Vay.) Baronul Nic. Vay, denumitul președinte al casei magnaților s'a născut în 29 Aprilie 1802 în Alsó Zsolca. Tatăl seului a fost general și s'a îngrijit ca fiului seului să i dea cultură cât se poate de aleasă. Pentru aceea l'a trimis pe fiul seului la universitatea din Pesta și mai târziu la politehnică în Viena. După absolvirea studiilor sale în a. 1825 Nic. Vay fu ales de vice-comite al comitatului Zemplin; în 1844 deveni șemtemvir și în anul următoriu consilier. Pe timpul revoluțiunii s'a ocupat cu organizarea insurecțiunii transilvănene contra trupelor imperiale. După revoluțiune fu încarcerat mai mult timp. În anul 1860 baron. Nic. Vay a funcționat ca cancelar de curte, ear în 1866 fu decorat cu crucea cea mare a ordinului St. Stefan. Mai mult timp după acesta fu comite al comitatului Borsod. Activitatea sa însă și o desfășură în casa magnaților, unde a apărut cu foc ideile liberale. Ca vice-president al casei magnaților baron Nic. Vay. fu denumit în 1884. Pe teren bisericesc actualul președinte încă este investit cu o demnitate înaltă fiind curatorul suprem al conventului reformatilor.

* (Pregătiri în Germania.) Ministrul de războiu german a încungiurat a da informațiuni detaiate în comisiunea militară asupra creditului de 280 milioane. Ș'a ales forma necesității de paușale, pentru ca să se păstreze secretul militar. Tot acest ministru a făcut cunoscut, că în cas de războiu toți suboficerii și sergenții vor deveni oficeri; acum lipsesc 1100 oficeri, pe când înainte de septenat lipsiau 100 de oficeri.

* (Statuă dreptului rege de odinioară Mathia) În Cluș se fac pregătiri pentru ridicarea unei statui fostului rege al Ungariei, Mathia. După cum anunță foile de acolo, în ședința ultimă a comitetului municipal s'a ales comitetul executiv pentru ridicarea acelei statue. Ca president al comitetului executiv fu ales Alecsandru Hegedüs, de vice-președinte însă vr'o trei alte persoane.

Bibliografie.

„Școala și familia.“ foae pentru părinți și învățători Nrii 16 și 17 au următoriu cuprins: Epistole asupra creșterii adresate doamnei S. (urmare). — Conducerea copiilor. — Lecțiuni din învățământul religiunii în școalele primare. — Despre posibilitatea d'a esista locuitori în soare. — Lecțiuni practice din fizică. — Despre marinimie. — La Crăciun (poesii). — Bibliografic. — Diverse.

„Biserica ortodocșă.“ revistă periodică eclesiască Nr. 10, cuprinde următoriu material: Memoriu asupra facultății de teologie. — Biserica Africană. — Biografia vornicului Teodor Burada. — Rânduiala de anul nou pădită de un părinte consciu. — Scurtă privire asupra evangheliei sf. Mateiu. — Discurs. — Cronică bisericească. — Profețiile mesianice, — Proces verbal. — Acte de donație — Invitare de prenumeratiune. — Sumarele ședințelor sf. sinod.

Loterie

Mercuri 1 Februarie 1888.

Sibiiu: 85 43 56 62 70

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei va cante de clasa a treia Oprea-Cârțișoara din protopresbiteratul Avrigului...

- Venitele parohiali sunt: 1. Dela 180 familii câte o zi de lucru, computate cu 40 cr. fac fl. 72.— 2. Folosința cimiteriului fl. 3.— 3. Stolele usitate dela botezuri, cununii, înmormântări și alte funcțiuni preoțesci...

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au a-și substerne cererile concursuali instruite conform dispozițiilor statutului organic și a regulamentului pentru parohii din 1878...

Avrig, 22 Decembre, 1887. În conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cădea, protopresbiter.

EDICT.

Dumitru Pleșa, gr. or. din Seliște, care a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Măria n. Oprea Roșca gr. or. tot din Seliște fără a se sci locul ubicațiunii lui — conform rezoluțiunii consistoriale din 29 Decembre 1887 Nr. 6178 B — se provoacă a se presenta la subscrisul oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict...

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Seliște, 16 Ianuaru, 1888.

Dr. Nicolae Maier, protopresbiter

6378. szám 1887. polg. [1771] 2-3

Hirdetmény.

Datk községe határtagositása ügyében az elmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselőlet rendezése, müködő mérnök megválasztása, s a költségelőrányszat elkészítése végett határidőül az 1888 évi február hó 20-ik napjának d. e. 9. óráját Datk községeben a községi bíró lakására tüzttem ki, s erre az összes érdekelt eket azon figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetváros, 1887. deczember 31.

A kir. törvényszék nevében

Szenkovich Dénes, eljáró bíró.

Morbul caracteristic și mai lătit în această țară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne și modul de traiu modern sunt cauzele acestei suferințe, care în un mod neprevădător ne cupinde în ghiarele sale. Mulți oameni sufer de dureri de pept și coaste, adeseori și de dureri de spate; se simt slabi și somnuroși, au un gust rău în gură, mai cu seamă dimineața; un fel de scuipit cleios se adună în dinți; apetitul lor e rău, în stomach simt ceva ca o povară grea, și adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu se poate descrie, care prin introducerea nutremântului nu se depărtează. Ochiul sunt fără viață, mâinile și picioarele se răcesc; nu trece mult și se ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însă însoțită de flegmă verde, cel cuprins de boală se simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil și melancolic, cuprind presimțiri rele; când se ridică repede se simte amețit și întreg capul îi e clătinător, intestinele se astupă, pelea îi devine sbârcită și ferbinte, sângele se îngroașe și înțapă, sclerotica ochiului capătă o culoare galbină; urinul se împuținează și capătă o culoare închisă, rămânând o parte din el înlăuntru; luând nutremântul, simte când un gust dulce când acru, care e însoțit de băii puternice de inimă; puterea vederei scade, înțepingându-se ochii și se simte cuprins de simțul unei mari slăbiciuni și osteneli. Toate acestea simptome apar alternativ, și se presupune, că aproape o terțialitate din populațiunea acestei țări sufer de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extract-shaker mistuirea bucatelor ia un așa avânt, că corpului bolnav dându-se nutremânt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevăr admirabil. Milioane și milioane de butelii s'au vândut și numărul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărtat acest rău din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevăratei boale. Medicina e Shaker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcător de proprietățile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă se poate căpeta în toate spițeriile.

Persoane, cari sufer de incuiare, se folosească „pilulele de curățire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shaker-Extrakt „Pilulele curățitoare ale lui Seigel“ vindecă incuierea, alungă frigurile și răceala, departă durerea de cap, împedecă mânia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet și fără de a cauza durere. Prețul: Unei butelii Shaker-Extrakt fl. 1.25. O șatulă „pilulele curățitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shaker-Extrakt“ și al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 4-24

Depositul principal și centau de expediție la Iohann Nep. Harna, spițier „la leul de aur“ în Kromsier (Moravia) și se capătă și în cele mai multe spițerii din Austria

EDICT

Ioan Mânzat, gr. or. din Aciliu, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Paraschiva n. Toma Floca, gr. or. tot din Aciliu fără a se sci locul unde petrece — conform rezoluțiunii consistoriale din 29 Decembre 1887 Nr. 6392 B. se provoacă a se presenta la subscrisul oficiu în termen

de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial, intentat asupra-i de soția lui, se va pertracta și decide și în absența lui.

Seliște, 16 Ianuaru, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Dr. Nicolae Maier, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobere 1887.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, Sibiu-Copșa mică, Cucerdea-Oșorheiu-Reghinul-săs., Reghinul-săs.-Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Petroseni, Arad-Timișoara, Timișoara-Arad, Simeria (Piski)-Uniedoara, Uniedoara-Simeria (Piski), Ghiriș-Turda, Turda-Ghiriș. Includes train times and passenger capacity.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.